

СПРОЩЕННЯ В ГРУПАХ ПРИГОЛОСНИХ

Мета: розкрити особливості такого мовного явища , як спрощення в групах приголосних та забезпечити їх засвоєння; розвивати навички правильного написання слів, в яких відбувається спрощення; визначати орфограму «Спрощення в групах приголосних»;
розвивати увагу, пам'ять, логічне мислення, усне й писемне мовлення;
удосконалювати навички роботи з підручником;
виховувати любов до України, до звичаїв рідного народу.

Юний друже!

Вивчивши цей урок, ти знатимеш
правила спрощення приголосних звуків в
українській мові.

Удосконалиш навички правильної
вимови звуків.

Розвиватимеш усне й писемне
мовлення.

Пригадай

Довідка

Що таке звук?

Найменша неподільна одиниця мовлення

Що таке уподібнення звуків?

Це вплив одного приголосного звука на інший під час мовлення

Які звуки уподібнюються?

Уподібнюються приголосні глухі перед дзвінками в середині слова; тверді стають м'якими під впливом наступних м'яких

У яких словах дзвінкий приголосний уподібнюється ?

Дзвінкий [г] у словах нігті, кігті, легко, дьогтю уподібнюється глухому [х]

Перевір свої знання

Словниковий диктант

Вибери потрібну літеру, запиши виділені слова
фонетичною транскрипцією

Е(ґ,к)замен, во(ґ,к)зал, рю(ґ,к)зак, хо(д,т)ьба,
фу(д,т)бол, моло(д,т)ьба, про(з,с)ьба,
рі(з,с)ьба, мере(х,г)тіти, кі(х,г)ті.

Ключ для перевірки

Ключ для перевірки

Екзамен, вокзал, рюкзак, ходьба,
футбол, молотьба, просьба, різьба,
мерехтіти, кігті

Фонетична транскрипція:

[в о ґ з а́ л], [х о т б а́], [р і з б а́], [к' і х т і]

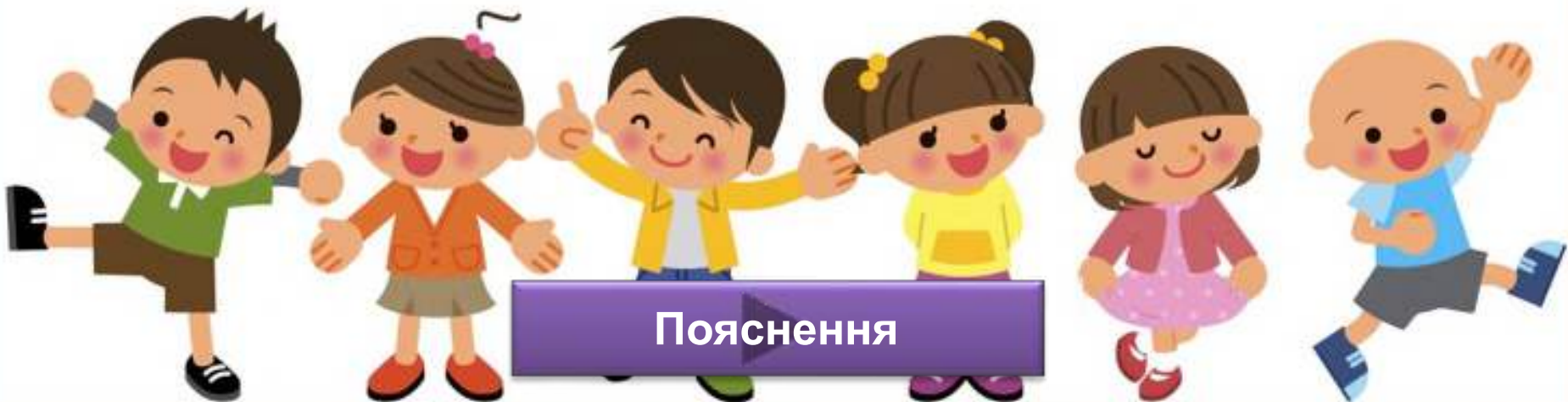
Спробуй вимовити вголос такі звукосполучення:

[здн], [ждн], [стн], [стл],

а тепер

[зн], [жн], [сн], [сл]

Які сполучення вимовляються легше? Чому?

Українська мова є однією з наймилозвучніших мов світу. Милозвучна вона тому, що їй властиве чергування приголосних і голосних звуків (зокрема прийменників у-в, сполучників і-й), а також спрощення в групах приголосних. Що ж таке спрощення?

Іноді при творенні або зміні слів виникає збіг трьох приголосних, що ускладнює вимову. Тоді один із звуків (середній) випадає. Це явище і називається **спрощення**.

Групи приголосних, в яких відбувається спрощення	Звукосполучення після спрощення	Приклади
[ждн]	жн	ти <u>ж</u> невий (ти <u>ж</u> день)
здн	зн	прої <u>з</u> ний (прої <u>з</u> д)
стл	сл	щас <u>л</u> ивий (щас <u>т</u> я)
стн	сн	чес <u>н</u> ий (чес <u>т</u> ь)
слн	сн	мас <u>н</u> ий (мас <u>л</u> о)
рдц	рц	сер <u>д</u> ечний (сер <u>ц</u> е)

Слова, у яких спрощення не відбувається на письмі:
шістнадцять, шістсот, зап'ястний, надкістниця, хво-
ростняк, контрастний, баластний, аванпостний

Слова, у яких спрощення не позначається ні на письмі,
ні на вимові:

кістлявий, пестливий

- Робота з підручником
1. С. 92-93 (опрацювати правило)
 2. Вправа 234 с.93
 3. Вправа 236 с. 93.

Творче конструювання

Утвори від поданих іменників прикметники і
вимови їх відповідно до правил орфоепії

Захист, проїзд, тиждень, кістка, жалість,
доблесть, кількість, заздрість, пристрасть.

Ключ для перевірки

Захисний, проїзний,
тижневий, кістлявий,
жалісливий(жалісний),
доблесний,
кількісний, заздрісний,
пристрасний.

Заміни виділені слова прикметниками,
запиши їх

Довідка

Праця, яка приносить
користь ➔

корисна

Товар високої якості ➔

якісний

Чоловік, який хвастає ➔

хвастливий

Забарвлення для захисту ➔

захисне

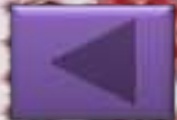
Відпустка на тиждень ➔

тижнева

Перекладіть українською мовою

Честный, костлявый, выездной, скоростной,
устный, сердце, перекрестный,
областной, солнце, счастливый

Переклад українською мовою
Чесний, кістлявий, виїзний,
швидкісний, усний, серце,
перехресний, обласний,
сонце, щасливий

Запитання для самоперевірки

1. Коли відбувається спрощення?

Коли виникає складний для вимови збіг кількох приголосних звуків.

2. У яких групах приголосних відбувається спрощення?

У групах приголосних -ждн-, -здн-, -стн-, -стл-, -слн-, -рдц-

3. Який звук випадає при спрощенні?

Середній

4. Для чого потрібне спрощення?

Для легшої вимови слова, для милозвучності мовлення.

5. У яких словах спрощення відбувається тільки у вимові?

Шістнадцять, зап'ясний, надкістниця, хворостняк, кістлявий, пестливий, контрастний, баластний.

Рефлексія

Сьогодні на уроці я...

дізнався...

навчився...

зрозумів...

Домашнє завдання

1. Вивчити правило с. 93
2. Вправа 237 с.93 (замінити словосполучення на синонімічні).

Фото усієї виконаної роботи надсилай у Human на перевірку

Або на пошту cucerochka@bigmir.net

Бажаю успіхів!

